

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Vtrum Imaginibus secundum se co[n]sideratis debeatur aliqua
adoratio, & quomodo sint adorandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM III.

Verum Imaginibus secundum se consideratis debeat aliqua adoratio? & Quo-modo sint adoranda?

37 Quidam Doctores docent, Imagines posse dupliciter considerari. Primo, secundum se, secluso exemplari, ita ut ipsa sint integer terminus adorationis; exemplar autem sola sit ratio cur ipsa adorentur, & non id quod simul adoratur: & sic debent eis minorem adorationem, quam exemplaribus. Secundo, quatenus quodammodo includunt ipsum exemplar, veluti vitam quandam: & sic eodem cultu adorari, quo exemplar. Ita Sanderus lib. 2. de Imaginibus cap. vlt. & plerique recentiores.

38 Dico Primo; Imago, si consideretur per se, excludo exemplari, non est capax adorationis propter exemplar, sed solum quatenus cum ea consideratur exemplar, quod semper est proximus terminus, & proximum obiectum formalis adorationis. Colligitur id ex D. Thoma hic art. 3. 4. 5. & Caiet. ibidem. Alexandro Halensi 3. p. q. 30. memb. 3. a. 3. Bonauent. Richard. Palud. Capreol. Almaino & Maiore dist. 9. Eandem tenet Waldensis rom. 3. cap. 136. & multi alij recentiores, quos citat Gabriel Valquez lib. 2. de Adoratione. Disput. 8.

Probatur, simul & explicatur. Primo, Imago secundum se est res inanima: ergo non est capax honoris. Patet consequentia: quia non est capax contumeliæ, sicut nec iuris aut iniuriæ, beneficij aut maleficij: sola enim natura rationalis horum est capax, quæ potest honorem & contumeliam, tamquam bonum quoddam & malum apprehendere, appetere, fugere.

Probatur Secundo; Quia Adoratio est actus Religionis, vel Obedientia, vel Pietatis: hæc autem virtutes sunt partes potentiales Iustitiæ; vt docet D. Thomas 2. 2. qu. 80. art. 1. Iustitia autem non est, nisi ad alterum rationis & libertatis participem; in libertate enim ius fundatur: ergo respectu imaginum secundum se consideratarum nõ est vllus actus adorationis.

Illustratur exemplis: 1. Beneficentia. Confirmatur quibusdam exemplis. Primo, Charitatis seu Beneficentiæ: qui enim diligit amicum, non solum ipsi in se immediatè benè vult, & benè facit, sed & cani & equo rebusque alijs ipsius: hæc tamen voluntas & externa tractatio equi & canis, non est formaliter actus amicitie respectu ipsorum, seu vt ad ipsos terminatur; sed respectu Domini, quatenus hæc voluntas & externum beneficium transit in Dominum. Nam benè tractare equum amici, quia eius equus est, est beneficere amico; non autem ipsi equo, nisi materialiter: est enim actus materialis beneficentiæ, qui vt fiat completus & formalis actus, debet referri in ipsum Dominum. Eodem modo, qui veneratur Deum & Sanctos, non solum ipsi in se honorem exhibet, sed etiam in suis imaginibus, & per illas. Verum hic actus, quatenus terminatur ad ipsas, non habet rationem adorationis formalis, sed quatenus transit in exemplar. Exhibere enim imagini B. Virginis notam externam adorationis, est formaliter adoratio ipsius B. Virginis, ita vt ipsa sit immediatus terminus & ob-

iectum illius cultus: imago autem solum est terminus illius actus externi materialis.

Secundo, Exemplo iustitiæ particularis. Si enim habeas equum Petri commodatò, ex iustitia teneris illum benè tractare; hæc tamen bona tractatio equi, non est actus iustitiæ respectu equi, sed respectu ipsius Petri: respectu autem equi est solum materia actus iustitiæ. Pari modo, honorifica tractatio imaginis, non est formalis adoratio imaginis, sed exemplaris; idque ex natura rei, siue actionis; neq; opus est noua metis reflectione.

Probatur Tertio, quòd Imago per se non sit capax adorationis. Nam adoratio, quatenus est actus virtutis, constat duabus partibus, sicut & quouis alius actus virtutis exterior: nempe interno affectu seruitutis seu submissionis, qui est formale adorationis; & externà notã submissionis, quæ est materiale: & ex his duobus constat integer actus adorationis, quatenus adoratio est actus virtutis patriæ vel dulciæ. Idem cõnitor in actu Iustitiæ & beneficentiæ. Nam actus Iustitiæ, vt sit virtutis, requirit affectum internum ad satisfaciendum iuri alterius, tamquam formale; & externam redditionem, tamquam materiale. Actus beneficentiæ requirit internum affectum erga alterum vt amicum, & externum beneficium. Nunc sic licet argumentari. Id quòd est formale in adoratione, scilicet affectus submissionis, ipsaque interior submitio, nullo modo tendit in ipsam imaginem secundum se, sed tantum in exemplar. Neq; enim interiùs agnoscimus imagines nobis superiores; nec interno affectu nos illis tanquam minores & seruos, subijcimus tamquam maioribus & Dominis nostris: ergo ipsa secundum se nullo modo sunt adoranda. Secundum se, inquit, id est, seuncte ab exemplari, ita vt adoratio non sit ipsius exemplaris.

Probatur Quarto, Testimonijs Conciliorum & Patrũ. Synodus VII. act. 7. definit imaginibus exhibendam salutationem & honorariam adorationem, non autè veram patriam. Rationem subdit: *Imaginis enim honor in prototypon resultat; & qui adorat imaginem, in eã adorat quoy; descriptam hypothesis, id est, exemplar.* Hic Concilium docet imagines non adorari patriã, quia non ita adorantur, vt in ipsis sistatur, siue vt affectus seruitutis in illas dirigatur; sed ita, vt omnis honor externus illis exhibitus trãseat in exemplar, quod in ipsis adoratur. Sicut si quis diceret, canem Petri à te non diligi dilectione amicitia, eò quòd beneficium ipsi impensum non sit ipsius, sed Petri amici tui.

Dices; Etsi honor imaginis transeat in exemplar, non tamen sequitur, eã per se non honorari. Nam simili modo in Syn. VII. act. 4. dicitur, *Eum qui Martyrem colit, Deum ipsum colere*, & tamen Martyr secundum se colitur. Et Damasc. lib. 4. de Fide c. 17. *Sanctorum honorè, dicit, in ipsum Deum transire.*

Respondeo; Patres interdum vti eiusmodi similitudine, vt in genere ostendant imagines coli posse: tamen non volunt esse omnino eandem rationem imaginis ad exemplar, & sanctorum ad Deum. Nam Sancti sunt capaces honoris secundum se, & habent intrinsecam dignitatem honorabilem, qualis est virtus, sapientia, potestas: vnde sine vllò respectu, aut cogitatione de Deo, possunt honorari. Imagines autem nec honorem possunt capere, nec habent excellentiam vllam venerabilem: vnde per se, aut sine notione exemplaris, adora-

2. Iustitia particularis.

39 Adoratio, constat formali & materiali.

Formale Adorationis non tenet in imaginem secundum se.

40 Probatur conclusio, ex Synodo VII.

Martyr per se, sine respectu ad Deum, coli potest. Non sic Imago.

ri nequeunt. Dicitur autem honor Sanctosum in Deum redundare, sicut opus misericordiae impensum proximo, dicitur impensum Deo: iuxta illud Matth. 25. v. 40. *Quod uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis*; nempe, quia Deo gratum est & acceptum, sicut si sibi factum esset.

Ex Concilio Tridentino.

Conciliū Trid. sess. 25. In decreto de sacris imaginibus, definit imaginibus debitum honorem & venerationem impertiendam, quia honor qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illa repræsentant: *Vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus; Christum adoremus & Sanctos, quorum illa similitudinem gerunt.* Hic Concilium explicat modum, & rationem, cur sint adorandæ; insinuans non esse alium modum; nam loquitur dogmaticè contra hæreticos. Sicut si quis diceret, equum acceptum commodatò à Petro, benè tractandum, quia illa tractatio refertur ad Petrum, cuius est equus; vt per hanc equi curam, Petro debitum officium iustitiæ præstes. Ex quo patet Concilium velle, adorationem imaginis, esse adorationem exemplaris.

Idem motus in imaginem & exemplar.

Vnde dici solet esse eundem motum in imaginem & in exemplar: quod propriè verum est de motu adorationis. Nam eadem numero adoratione adoratur imago & exemplar, cum imaginis adoratio, sit adoratio exemplaris. Non est tamen idem motus cognitionis aut amoris in imaginem, & exemplar, quidquid dicat Caietanus hoc loco: nam alio actu amatur & cognoscitur imago, alio exemplar. Quodam tamen sensu potest dici idem motus cognitionis in imaginem & exemplar; nempe si imago accipiatur pro specie intelligibili, vel phantasmate, & exemplar pro obiecto: quo modo Aristoteles loquitur in libro de Memoria & recordatione cap. 2. citatus à D. Thoma: sed tunc motus cognitionis potius est per imaginem, quam in imaginem; phantasma enim, non est id quod cognoscitur, sed quo vis cognoscendi cognoscit obiectum. Omitto alia testimonia; quorum plurima sunt in Septima Synodo; in quibus dicitur, *Vnà esse adorationem ipsius imaginis & prototypi, eò quod imaginis honor ad exemplar transeat.* Item, *Imagines adorari, quia per eas adoratur prototypon.*

41
2. Obiectio, ex VII. Synodo.

Sed contra. Primò, Obijciuntur varia testimonia Patrum Septimæ Synodi, in quibus dicitur *Imagines non esse adorandas cultu latriæ, sed osculo, honoraria salutatione, suffitu, luminaribus.* Et Actione 6. inter cetera sic dicitur: *Quapropter non indignas habemus eas honore, salutatione, & veneratione; debitamque adorationem illis dare debemus: sicut ergo placebit salutationem, siue adorationem appellare, idem profectò erit, modò sciamus excludi latriam; hæc enim alia est à simplici adoratione.* Ergo illi Patres volunt imagines secundum se coli aliquo cultu, sed minore quam latriâ. Nã si considerentur cū exemplari; sic imago Christi & Trinitatis colitur latriâ.

Solutio.

VII. Synodus dicit imagines non latriæ, sed simplici si honore colendas.

Respondeo, Negando Consequentiam. Cum enim dicant illas latriâ colendas non esse, sed simplici honore & salutatione, non loquuntur de illis secundum se consideratis, quasi sic possint aliquo honore affici, qui nõ sit honor exemplaris; sed loquuntur de illis, vt exemplari coniunctis: nam ibidem docent vnã esse adorationem imaginis, & exemplaris, & honorem imaginis transire ad exemplar. Volunt ergo dicere ipsas imagines latriâ non coli, quia latriâ significat affectum internum seruitutis, internamque subiectionem ad alterum, tamquam ad primum

omnium rerum principium; qui affectus & interna submissio non defertur imaginibus Christi & Trinitatis, sed solum exemplari: externa tamen nota submissio, v. g. genu flexio, in executione proximè defertur imagini, & per imaginem transit in exemplar, quamuis intentione primò dirigatur in exemplar. Et quia hæc nota non habet rationem latriæ, vt tendit in imaginem, sed simplicis adorationis, seu salutationis, idè dicuntur imagines coli cultu minore, quam latriâ: non quòd hic actus externus sit cultus completus, vt terminatur ad imaginem; sed quia non habet rationem latriæ respectu imaginis, verum simplicis adorationis: idem tamen actus externus est latriæ respectu exemplaris, quatenus per imaginem in exemplar transit. Sicut si benè tractes equum Petri, ille actus respectu equi, non est actus charitatis vel iustitiæ, sed bona custodia: respectu tamen Petri, est actus charitatis vel iustitiæ.

Sed vt hæc melius intelligantur: Notandum est, hæc nomina, *Adorare, salutare, osculari, ple-* Differen-
tia inter
adorare,
salutare,
&c. & in-
ter latriâ
ac cultum. rumque accipi pro externâ adoratione, id est, pro externâ notâ submissiois; quamuis interdum etiam comprehendant internam submissioem & affectum seruitutis erga eandem rem, cui externa nota immediatè in executione defertur; vt patet ex VII. Synodo act. 7. in epist. Tharasis ad Constantinum & Irenem. Vnde infert idem Tharasis *Crucem & lanceam Domini rectè dici adorari*, quia hæc externa nota, scilicet *osculum, genu flexio, apertio capitis* illi defertur. *Latriâ* autem & *duliâ* tantum accipi pro interno affectu seruitutis, id est, quo quis se interiùs tamquam seruum agnoscit & submittit alteri vt superiori; & pro actu externo, quatenus ex affectu interno erga eundem procedit: vnde vtraque vocatur passim *Adoratio in spiritu*. Hinc idem Tharasis docet *Crucem & lanceam Domini nõ adorari latriâ*. Ex his liquet imagines latriâ aut duliâ non coli, sed simplici notâ adorationis; quia interna submissio non dirigitur ad illas, sed ad exemplar tantum; externa tamen nota in executione immediatè illis adhibetur.

Obijciuntur Secundo; Legatus Regis non solum adoratur, quatenus substituitur loco Regis, & in ipso consideratur Rex, vt quando in comitijs locum Regis obtinet; sed etiam per se: ergo similiter imago. 42
Obiectio.

Respondeo Negando Consequentiam: Legatus Solus enim potest dupliciter honorari. Primò; Ob ipsam dignitatem regiam, quæ in ipso consideratur: & hæc adoratio est similis adorationi imaginis. Secundo; Per se, ob dignitatem & officium acceptum à Rege, quia ipse per se est capax adorationis, & habet dignitatem adorabilem à Principe donatâ; vnde ratione huius potest se quis illi tamquam maiori subijcere, quãuis nõ consideret in ipso Regem. Imago autè nec secundum se honorabilis est, nec vllam dignitatè ab exemplari deriuatam accipit.

Obijciunt Tertio; Imago adoratur propter exemplar, sicut proximus diligitur propter Deum; & sicut medium eligitur propter finem. Sed dilectio proximi distinguitur à dilectione Dei, & non terminatur in Deum nisi remotè, & interpretatiuè: Similiter electio medij non terminatur ad finem. Ergo similiter adoratio imaginis sistere potest in ipsa imagine, ita vt non terminetur in exemplar. 43
Obiectio.

Respondeo; Quod ad dilectionem proximi at- Solutio. tinet; si proximus diligitur propter Deum, id est, quia

quia est aliquid Dei tamquam amici, sicut omnia amicorum diligimus; sic dilectio proximi se habet, sicut honor imaginis ad exemplar. Sicut enim hæc dilectio, ut est dilectio amicitia, nõ terminatur ad proximum, sed ad ipsum Deum, cui per hoc, quod proximo vis bene & benefacis, vis bonum tamquam amico; ita adoratio, ut terminatur ad imaginem, non est cultus patriæ vel duliæ, sed ut per imaginem ad Deum. Item sicut illa dilectio, non sinit in proximo, sed per proximum transit in Deum ut sit dilectio amicitia: ita adoratio imaginis non sinit in ea, sed transit in exemplar, ut sit actus seruitutis, id est, patriæ vel duliæ. Denique sicut proximo vis bonum, non quia ipse in se habet aliquid dignum tuâ amicitia, sed quia ipse est res & possessio amici tui, & bonum ipsius est bonum amici: ita imagini defers honorem, non quod ipsa in se habeat aliquid honore dignum, sed quia est aliquid exemplaris, per quod exemplar honoratur. Quod si proximus diligatur ut amicus, iam non diligitur proprie propter Deum; sed solum generali ratione; scilicet, quia hoc Deo placet, sicut & alia bona opera. Vnde hæc dilectio proximi non est similis adorationi imaginis, sed adorationi legati, ob dignitatem à Rege participatam.

Electio autem medij longè aliter se habet ad intentionem finis, quam adoratio imaginis ad honorem exemplaris. Eligimus enim media, ut per illa comparemus finem, alio actu distincto ab ipsa electione, & usu mediorum: non adoramus tamen imagines, ut per illas alio actu adoremus exemplar, sed ut eodem actu. Vnde adoratio imaginis se habet ad exemplar, sicut intentio finis qui appetitur, ad finem cui. Duplex enim est finis, scilicet qui appetitur, & cui appetitur: ut cum volo Deo gloriam & honorem in creaturis; gloria est finis qui, Deus est finis cui. Sic adoratio imaginis, & ipsa imago est finis qui, exemplar est finis cui. Atqui eodem actu appetitur finis qui, & finis cui: ergo pari modo, eodem actu adoratur imago & exemplar. Et sicut finis qui non potest appeti, nisi etiam alicui appetatur: ita nec imago sine exemplari potest coli.

Dico Secundò; Numquam adoratur imago, quin eadem adoratione adoretur prototypum: quæ adoratio, etsi respectu prototypi, sit patriæ vel duliæ; tamen respectu imaginis non est, sed solum humana salutatio & simplex nota submissionis. Prior pars sequitur manifestè ex dictis.

Dices; prototypum ibi verè non est: ergo non adoratur. Respondeo; Est ibi per nostram adorationem: ita enim imagine conspectâ apprehendimus prototypum, atque si re ipsa præsens esset in imagine inclusum, eamque animaret. Vnde tota mentis intentio, totusque affectus seruitutis fertur in illud; & inde sequitur externa nota submissionis in idem. Intentio enim dirigit immediatè hanc notam in prototypum, licet in executione tendat immediatè in imaginem, & per imaginem in prototypum. Neque in hac apprehensione est error, aut deceptio; quia non est iudicatio, sed nuda apprehensio: sicut nec in abstractione formarum per intellectum.

Altera Pars similiter ex dictis colligitur. Quia honor non exhibetur imagini ex affectu seruitutis ad imaginem, sed ad exemplar: ergo non est seruitus imaginis, sed exemplaris. Hinc facile in-

telligitur, quomodo eadem adoratione adoretur imago, & prototypum; & tamen imago non adoretur patriæ vel duliæ: nam hoc intelligendum est de externâ adoratione, quæ eadem est materialiter, etsi non eandem rationem formalem habeat.

Dico Tertio; Etsi dicendum sit absolute Imagines non adorari patriæ vel duliæ: tamen generatim non dicuntur improprie adorari; id est, honorari, salutari. Item, dicitur per accidens adorari patriæ, vel duliæ. Prior pars colligitur ex dictis.

Secunda Pars patet; Quia Concilia & Patres dicunt eas esse adorandas, id est, honorandas. Nam nomen *Adorationis* multa significat, ut rectè docet Tharastius supra citatus; & usurpatur passim pro nota externa seruitutis, præsertim in Græco.

Aduerte tamen, Si quis diceret eas improprie adorari, sicut Durandus & alij quidam; aut analogicè, ut Gabriel; aut tamquam conditionem adorationis, ut Caietanus, non affirmaret quid erroneum aut temerarium, ut quidam volunt. Nam Synodus VII. parum curat, quo nomine hæc honoris exhibitio appelletur, an Adoratio, an Salutatio: modò fateamur esse exofculandas, aliæque submissionis signa exhibenda. Quod patet ex testimonio supra allato. Quod etiam Durandus, & omnes Catholici libenter fatentur. Nec obstat, quod Durandus dicat imagines poni ad recordationem exemplaris, ut illud veneremur, non ut ipsas proprie adoremus; quia sic loquuntur multi Sancti Patres, & imprimis D. Gregorius libro 9. epistolar. epist. 9. Nõ enim negant imaginibus externam illam notam honoris deferendam; sed volunt affectum seruitutis non debere intendi in ipsas, sed in exemplaria.

Tertia Pars est ferè communis Doctorum: & potest dupliciter intelligi. Primò, quod ex parte sua adorentur per accidens; id est, quod patriæ vel duliæ dicatur illis conuenire, quia conuenit exemplari, cui imagines accidentaliter coniunctæ sunt per apprehensionem: Quomodo purpura & thronus regius dicitur adorari vnâ cum Rege: quia enim hæc Regi coniuncta sunt, honor externus quodammodo ad ea pertinet. Secundò, ex parte adorationis; id est, quod patriæ & duliæ secundum externam notam tendant in imagines; quæ nota est extrinseca interno affectui, & quasi accidentaria. Hinc rectè dicimus *imagines adorari ex virtute patriæ vel duliæ*; quia illarum honor procedit ex affectu exemplaris, qui affectus est patriæ vel duliæ, non tamen proprie adorantur cultu patriæ vel duliæ, id est cultu, qui est patriæ vel duliæ: quia respectu illarum non est talis, sed solum respectu exemplarium.

Dices; Si Imagines non possint dici patriæ adorari, nisi per accidens, eò quod affectus seruitutis non tendat in illas: ergo nec Eucharistia, nec Christi corpus dicitur adorari absolute patriæ: quod est contra Concilium Tridentinum supra.

Respondeo, Negando Consequentiam. Eucharistia enim intrinsecè continet Christum & diuinitatem: significat enim compositum ex speciebus & corpore Christi, cui vnita est diuinitas: & hoc totum adoratur ob diuinitatem intimè coniunctam: vnde etiam affectus seruitutis in illam tendit: Eucharistia enim est Christus velatus. Secus est de ipsis speciebus; hæ enim adorantur instar imaginum.

O o ij Corpus

Imago adoratur propter exemplar, sicut proximus diligatur propter Deum.

43 Imagines non dicuntur improprie adorari.

An sit temerarium dicere imagines adorari improprie.

Adorantur patriæ vel duliæ per accidens.

Eucharistia adoratur patriæ, species non nisi ut imagines.

Duplex finis

44 Cum adoratur imago, semper adoratur prototypum.

In ea includitur prototypum.

Honor respectu imaginis non est patriæ, sed tantum externa salutatio.

Corpus Christi Adoratur Latria.

Corpus autem Christi dicitur adorari latria; quia inseparabiliter unitum est diuinitati Verbi, à quo sustentatur tamquam natura à supposito; & penetratur, sicut ferrum igne; ita ut fiat vnum suppositum & compositum, quòd absolutè est latria colendum. Quamuis quod ad rem ipsam attinet, cultus latria solùm per accidens ipsum corpus attingat.

46 Imagines non sunt capaces orationis.

Dico Quartò, Imagines non sunt capaces orationis, sacrificij, oblationis, vel laudis, eo modo, quo adorationis. Ratio est, Quia hi actus externi non diriguntur ad imagines, vt per ipsas oremus, aut sacrificemus, aut exemplar laudemus. Nemò enim petit aliquid per imaginem, vt quæ nihil intelligat; nec illi sacrificat, quia sacrificium est testificatio diuinitatis & principatù rerum omnium. Oblatio etiam propriè non fit imagini; sed ministris Ecclesiæ in honorem Dei, vel ipsi Deo, aut Sanctis. Nec obstat, quòd Synodus Septima act. 7. ait, Meritò nos ad imagines reuerenter accedere oblationibus suisuam & luminarium; quia, etsi oblatio respectu imaginis non habeat rationem oblationis, habet tamen rationem simplicis adorationis. Communiori tamen significatione oblatio rectè dicitur fieri imaginibus. De Laude, Satis per se constat, solum exemplar laudari.

Nec Sacrificij.

Nec Oblationis.

Nec Laudis.

Dices, Ecclesia in festo Inventionis S. Crucis canit: O Crux aue spes vnica. Auge pijs insitiam, resque dona veniam. Item: Sola digna tu fuisti, ferre scilicet pretium: hinc ad Crucem oratio & laus dirigitur.

Respondet, Crux in priore loco accipitur per Metonymiam, pro Crucifixo quem continuit. In altero tribuitur ei persona per Prosopopœiam figuram Rhetoricam. Et sic omnis ista laus redundat in Crucifixum; eiusque propriè est laus tota.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Crux Christi sit adoranda?

ARTICVLVS VI.

Vtrum Reliquia sint adoranda?

47 Crux dupliciter consideratur.

Notandum, Crucem Domini dupliciter considerari. Primò, Vt est signum Christi crucifixi. Et sic est eadem ratio Crucis, & aliarum Christi Imaginum. Secundò, Vt tetigit Christi corpus, & fuit instrumentum nostræ salutis; qualis est ea, in qua pependit. Similiter elauis, lancea, corona &c. Et sic est eadem ratio Crucis, & Reliquiarum. Restat ergo, vt videamus:

Reliquia, quid.

Vtrum Reliquia Christi & Sanctorum sint veneranda & honoranda. Nomine Reliquiarum intelliguntur non solùm corpus & ossa; sed etiam crines, vestes, instrumenta suppliciorum, & alia quæ Christus & Sancti suo vsu veluti consecrarunt.

Rerum hostes,

Hostes Reliquiarum primi fuerunt Iudæi, & Samaritani, qui omnia corpora censebant immunda. Deinde Gnostici, qui dicebant Martyres non rectè facere, quòd se propter Christi confessionem morti exponerent. Contra quos Tertullianus scripsit suum Scorpiaicum. Hinc enim sequebatur, eorum Reliquias non esse honorandas. Expressiùs autem cultum Reliquiarum oppugna-

runt: Primò, Eunomius. Deinde, Vigilantius, teste Hieronymo libro, contra Vigilantium. Postea Leo Isauricus Anno 730. & Claudius Taurinensis Anno 825. teste Iona in suo libello. Deinde, Anno 1370. Wiclef apud Waldensem tom. 3. cap. 135. & 164. Postremò, omnes hæretici nostri temporis: qui etiam dicunt Vigilantium benè scripsisse contra Reliquias; & D. Hieronymum ab ipso superatum, tantum conuictis agere potuisse.

48 Ens colendum, est de fide.

Dico Primò; Reliquiæ Christi & Sanctorum sunt retinendæ, & debito honore colendæ. Est euidentis ratione naturali, supposità cognitione excellentiæ illorum. Et est definita in VII. Synodo act. 7. vbi Concilium iubet deponi Clericum, & excommunicari laicum, qui Reliquias contemnit. Et actio. 3. Vocat Reliquias fontes salutaris, quibus Deus multa beneficia hominibus præstat. Similia habemus in antiquissimo Concilio Gangrensi anno 324. in Paphlagonia, can. vltimo. Et Carthaginensi V. can. 14. Denique in Tridentino sess. 25.

Exempla Scripturæ.

Ossa. v. 18. Ossa ipsius post mortem prophetasse dicuntur.

Sepulchrum Moysis.

Probatur Primò, ex Scripturis. Exodi 13. Moyses honorat ossa S. Ioseph, transferens ea ex Aegypto, iuxta ipsius prophetiam. Vnde Eccl. 49. v. 18. Ossa ipsius post mortem prophetasse dicuntur. Deuter. vltimo corpus Moysis sepelitur à Deo, vt vult Hieronymus contra Vigilantiù. Vel, quod in idem redit, ab Angelis; vt vult Epiphanius hæref. 9. nam omnes Dei apparitiones in veteri testamento factæ sunt Angelorum ministerio.

Isaiæ 11. v. 11. In eum Gentes sperabunt, & erit sepulchrù eius gloriosum: vbi Propheta prædicit sepulchrù Domini fore apud Gentes summæ venerationi; vt exponit D. Hieronymus, epist. 17. ad Marcellam.

Sepulchrù Messia.

Corpus Elisei.

4. Reg. 13. Deus corpus Elisei miraculo honorauit excitato mortuo qui illud contigerat.

Ossa 12. Prophetarum.

Ecclesiastici 49. v. 12. Duodecim Prophetarum ossa pullent de loco suo. Nam corroborauerunt Iacob, & redemerunt se in fide virtutis; id est, reuiuiscant in hominum memoria & veneratione. Matthæi 9. Mulier hæmorrhoißa cum summâ veneratione tangit simbriam Domini, & curatur.

Hæmorrhoißa.

Acto. 19. Fideles venerabundi tangunt sudaria & semicinctia Pauli, & curantur.

Act. 19.

Secundò, Ex vsu omnium Ecclesiarum. Nulla enim sunt Christianorum templa, vel altaria, in quibus ab initio non fuerunt Reliquiæ Sanctorum. Imò in Concilio Carthaginensi V. cap. 14. præcipitur, vt nulla altaria, vel memoria Martyrum dedicentur, nisi vbi aliqua sunt Martyrum Reliquiæ, ne populus aliqua superstitione teneatur, nepe si colat tamquã Martyris sepulchrù, vbi nõ est Martyris corpus. Vnde reliquiæ sub altari ponuntur, sicut animæ Martyrù sunt sub altari, Apoc. 6. vt insinuat Augustinus sermone 11. de Sanctis.

Vsu omnium Ecclesiarum.

Cur Reliquia Martyrum ponantur sub Altari.

Tertiò Probatur testimonio omnium Patrum. Fatentur quidem id hæretici, sed dicunt eos contra mentè ita scripsisse, eò quòd non possent huic morbo mederi; vel certè vi consuetudinis popularis, tamquam æstu in hunc errorem abreptos. Sed hoc nimis aperte est falsum & impiù. Athanasius in vita S. Antonij, maximi facit vestem Antonij sibi legatam, per eam recordans imaginè sanctitatis eius. Antonius summè venerabatur vestem S. Pauli Eremitæ: ex folijs palmarù. Basilus in Psalmum 115. ait: Corpora apud Iudeos tactu contaminabant; sed ossa Martyrum tactu sanctificant per gratiam qua illis insidet. Cyrillus Hierosol. Catecheci 18.

Testimonia Patrum.

Athanasij.

S. Antio.

Basilij.

Cyrilli.